

Коваленко І.А., Савосько В.М. (Україна, Кривий Ріг)

ФІТОРІЗНОМАНІТТЯ ДЕРЕВНО-ЧАГАРНИКОВИХ РОСЛИН В ЗЕЛЕНИХ НАСАДЖЕННЯХ СТЕПОВОГО МІСТА

Озеленення населених міст є важливим компонентом їх благоустрою – адже рослинність як середовищевідновлююча система, забезпечує комфортність умов проживання людей у місті, регулює газовий склад повітря та ступінь його забрудненості, знижує шумовий фактор та є джерелом естетичного відпочинку людини. Також слід зазначити, що зелені насадження позитивно впливають на психофізичний стан людини, що особливо важливо в період інтенсивного росту міст, розвитку всіх видів транспорту, підвищення з кожним роком тону миського життя. Як на нашу думку, важливим компонентом зелених насаджень населених міст є деревно-чагарникові види, які здатні до максимально позитивного впливу на середовище проживання людей. Проте, в умовах посушливого степового клімату деревно-чагарникові види зазнають негативного впливу нестачі вологи та високих температур. Тому так актуально формування оптимального фіторізноманіття цих видів особливо у степових містах України.

Мета роботи – проаналізувати фіторізноманіття флористичного складу деревно-чагарникових видів в зелених насадженнях м. Апостолове, яке знаходиться на південному заході Дніпропетровської обл.

Об'єктом дослідження були обрані ділянки, котрі репрезентують насадження всіх функціональних зон. До зони загального користування відносяться територія парадного озеленення міської адміністрації та центральний парк. Зона обмеженого користування представлена Апостолівськими СЗОШ № 1, № 3, № 4 та територією Апостолівської центральної районної лікарні. Зона спеціального призначення представлена придорожнім озелененням вул. Визволення. Флористичний склад встановлювався окомірно за комплексом морфологічних ознак, під час маршрутних обстежень. В камеральних умовах назву рослини уточнювали за визначниками. Таксономічне упорядкування рослин виконано за Черепановим.

Проведений аналіз отриманих результатів показав, що фіторізноманіття деревно-чагарникових рослин у зелених насадженнях м. Апостолове (південний захід Дніпропетровської обл.) нараховує 44 види, які відносяться до 29 родів та 19 родин. При цьому до відділу Голонасіни належить 9 видів рослин, які відносяться до 4 родів та 2 родин, в той час як, до відділу Покритонасіни належить 35 видів, які відносяться до 25 родів та 17 родин. Встановлено, що найбільш поширеними видами є ялина колюча (*Picea pungens*), тополя біла (*Populus alba*), гіркокаштан кінський (*Aesculus hippocastanum*), клен ясенелистий (*Acer negundo*), клен гостролистий (*Acer platanoides*), липа широколиста (*Tilia platyphyllos*). Одночасно найменш поширеними видами є сосна звичайна (*Pinus sylvestris*), дуб звичайний (*Quercus robur*), дуб червоний (*Quercus rubra*), тополя чорна (*Populus nigra*), шипшина собача (*Rosa canina*) та свидина біла (*Swida alba*). Також слід зазначити, що в ході аналізу найбільш насичена видами виявилися ділянки № III та № VII, а саме територія Апостолівської СЗОШ № 1 та придорожнє озеленення вул. Визволення. Найменш насичена видами – територія парадного озеленення міської адміністрації, що потребує подальшого осмислення.

Загалом, проведений аналіз фіторізноманіття деревно-чагарникових рослин в зелених насадженнях степового міста показав наступне. В озелененні міста Апостолове виявлено 44 види дерев та чагарників, які відносяться до 29 родів та 19 родин. Провідними родинами є Соснові (*Pinaceae*) та Розові (*Rosaceae*). Найбільш поширеними видами є ялина колюча (*Picea pungens*), тополя біла (*Populus alba*), гіркокаштан кінський (*Aesculus hippocastanum*), клен ясенелистий (*Acer negundo*), клен гостролистий (*Acer platanoides*), липа широколиста (*Tilia platyphyllos*). Дослідження фіторізноманіття деревно-чагарникових рослин в зелених насадженнях степового міста дозволила нам запропонувати рекомендації щодо збереження та покращення їх сучасного стану: 1) урізноманітнити видовий склад деревних та чагарникових рослин, особливо представників голонасіни, шляхом залучення декоративних та стійких до забруднення атмосферного повітря видів та форм; 2) провести рубки омолодження окремих насаджень; 3) добитися від балансоутримувачів насаджень дотримуватися існуючих правил та прийомів догляду і формування композицій деревно-чагарникових рослин.